

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn
Riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakond
estella.pollu@fin.ee
hendrik.kull@fin.ee

16.04.2024
DNo: G527

Teabenõue

Advokaadibüroo Ellex Raidla kliendiks on AS SEMETRON, kelle nimel esitame käesoleva teabenõude.

Palume Rahandusministeeriumil väljastada AS-le SEMETRON järgmised dokumendid: NOVE OÜ järelevalveteade (Rahandusministeeriumi dokumendiregistris 15.03.2024 registreeritud kiri nr 12.2-1/1311-1) ja sellega seotud kirjavahetus. Taotletud teabe palume saata e-posti aadressile arne.ots@ellex.legal. Kuna asi on kiireloomuline, oleksin tänulik vastuse eest hiljemalt käesoleva nädala reedeks, 19. aprilliks 2024.

Ajakirjanduse andmetel esitasid MDSC Systems OÜ ja AS Maru Metall esindajad Advokaadibüroost NOVE 14.03.2024 Rahandusministeeriumile taotluse (koos 22.03.2024 täiendusega) järelevalvemenetluse algatamiseks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse (RKIK) mobiilsete välihaiglate ostmise riigihanke (viitenumber 259625) suhtes ning hankijale ettekirjutuse tegemiseks tunnistada riigihange kehtetuks.¹ Rahandusministeerium on ajakirjandusele kinnitanud, et järelevalvemenetlus on algatatud.

Rahandusministeerium on tunnistanud taotluse ja sellega seotud kirjavahetuse ametisiseseks kasutamiseks avaliku teabe seaduse (AvTS) § 35 lg 1 p 2 alusel. Käesoleval juhul ei esine aga alust taotlusele ja sellega seotud kirjavahetusele ligipääsu piiramiseks.

Esiteks, AvTS § 35 lg 1 p 2 järgi tunnistatakse asutusesiseseks kasutamiseks ainult selline teave, mis on kogutud riikliku järelevalve ja haldusjärelevalve käigus. Järelevalveteadet ei saa pidada järelevalve käigus kogutud teabeks, kuna Rahandusministeerium ei ole seda menetluse käigus eraldi kogunud, vaid see on esitatud kolmanda isiku algatusel vabatahtlikult.

Teiseks, miski ei õigustaks taotlusele ja sellega seotud dokumentidele ligipääsu piiramist täies ulatuses. Riigikohtu praktika kohaselt lähtub avaliku teabe seadus põhimõttest, et avaliku teabe avalikkus on reegel ja teabenõude täitmisest keeldumine erand, mistõttu tuleb erandeid tõlgendada kitsendavalt (RKHKo nr 3-20-1265, p 28). Juhime tähelepanu ka Riigikohtu otsuse nr 3-3-1-57-03 p-le 20, milles Riigikohus selgitas, et kui andmekandja (millele teabenõude korras ligipääsu küsitakse) sisaldab samaaegselt nii juurdepääsupiirangutega teavet kui ka teavet, millele juurdepääsupiirangud ei laiene, siis AvTS § 38 lg-st 2 tulenevalt tuleb tagada juurdepääs sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud

¹ <https://www.err.ee/1609313352/ministeerium-algatas-150-miljoni-eurose-valihaiglate-hanke-jarelevalvemenetluse> (15.04.2024); <https://www.delfi.ee/artikkel/120285045/150-miljoni-eurose-hanke-kohta-algatati-jarelevalvemenetlus-advokaat-minu-silmad-ei-ole-sellist-skeemi-veel-nainud> (15.04.2024).

ei kehti. Seega on Rahandusministeeriumil kohustus avaldada järelevalveteade ja sellega seotud kirjavahetus maksimaalses võimalikus mahus, arvestades selgeid seaduslikke piiranguid. Taolisi piiranguid aga taotletava teabe puhul ei eksisteeri.

Kolmandaks, igaühel on õigus igas menetlusstaadiumis tutvuda haldusorganis säilitatavate asjas tähtsust omavate dokumentide ja toimikuga (HMS § 37 lg 1). Eriti oluline on tagada dokumentidega tutvumise õigus isikutele, kelle õigusi võib haldusakt ebasoodsalt mõjutada. Selliseks isikuks on praegusel juhul ka AS SEMETRON. AS SEMETRON on esitanud mobiilsete välihaiglate ostmise hankes pakkumuse ning kui AS-i SEMETRON pakkumus peaks osutuma edukaks, puuduks hankijal võimalus hankelepingu sõlmimiseks kuni Rahandusministeerium on järelevalvemenetluse lõpule viinud. Vastavalt RHS § 205 lõikele 3 ei tohi hankija anda nõustumust hankelepingu sõlmimiseks enne järelevalvemenetluse lõppemist või enne ettekirjutuse täitmist. Järelevalvemenetlus riivab seega AS-i SEMETRON õigusi. AS-il SEMETRON on järelikult õigustatud huvi tutvuda taotletud teabega, sh veendumaks, et riigihankes konkureerivad pakkujad MDSC Systems OÜ ja AS Maru Metall ei ole esitanud järelevalveteadet pahauskselt, AS-i SEMETRON kahjustamise eesmärgiga.

Neljandaks, arvestades, et järelevalveteate sisu on nüüdseks ajakirjanduse vahendusel avalikult teatavaks saanud, puudub igasugune vajadus tunnistada taotletavad dokumendid asutusesiseseks kasutamiseks. Taoline piirang ei kaitseks ühegi isiku õigusi ja oleks selgelt ebaproportsionaalne.

Eeltoodud põhjustel palume Rahandusministeeriumil väljastada järelevalvetaotlus ja sellega seotud kirjavahetus tervikuna.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Arne Ots
vandeadvokaat
Aktsiaseltsi SEMETRON esindaja